

and Spaces (Oxford and Cambridge, MA: Blackwell), 1995. – pp. 216–240.

10. Yiftachel O. Planning and Social Control: Exploring the Dark Side / O. Yiftachel // Journal of Planning Literature, vol. 12, no. 4, May, 1998. – pp. 395–406.

REFERENCES

Andriushchenko, N. S. "Sut i znachennia vytrat: istorychnyi aspekt" [The essence and value of expenditures: historical perspective]. *Aktualni problemy ekonomiky*, no. 5(71) (2007): 3-.

Ansof, I. *Novaia korporativnaia strategii* [The new corporate strategy]. St. Petersburg: Piterkom, 1999.

Besiedin, V. S. "Stvorennia, stanovlennia ta transformuvannia systemy planuvannia v Ukraini" [Creation, development and transformation of the planning system in Ukraine]. *Ekonomika Ukrainy*, no. 4 (2002): 4-12.

Benveniste, G. *Ovladenie politikoy planirovaniia* [Mastering the politics of planning]. Moscow, 1994.

Bohatyryov, A. M., Butenko, A. I., and Kuznietsova, I. O. *Planuvannia diialnosti pidpriemstv kharchovoi promyslovosti v*

umovakh rynku [Planning of the food industry in market conditions]. Odesa: Instytut problem rynku ta ekonomiko-ekolohichnykh doslidzhen NAN Ukrainy; Odeska natsionalna akademiia kharchovoykh tekhnolohii, 2003.

Korshunov, V. I. "Stratehichne planuvannia marketynhovo diialnosti na pidpriemstvi" [Strategic planning of marketing activities in the company]. *Avtoref. dys. ... doktora ekonomichnykh nauk*, 2002.

Kmit, V. M. "Orhanizatsiia upravlinnia nakladnymy vytramy na promyslovykh pidpriemstvakh" [Organization management overhead in industry]. *Finansy pidpriemstv*, no. 9 (2001): 73-78.

Kuzmin, O. Ie., Podolchak, N. Yu., and Podolchak, N. I. *Upravlinnia ryzykamy v innovatsiinii diialnosti* [Risk management in innovation]. Lviv: Vyd. NU-LP, 2009.

Yiftachel O. *The Dark Side of Modernism: Planning as Control of an Ethnic Minority* / O. Yiftachel. – Postmodern Cities and Spaces (Oxford and Cambridge, MA: Blackwell), 1995. – pp. 216-240.

Yiftachel O. *Planning and Social Control: Exploring the Dark Side* / O. Yiftachel. – Journal of Planning Literature, vol. 12, no. 4, May, 1998. – pp. 395-406.

УДК 657.92

ПІДВИЩЕННЯ ДОСТОВІРНОСТІ ОЦІНОК ВИТРАТ

ВАЩИЛІН С. В.

УДК 657.92

Ващилін С. В. Підвищення достовірності оцінок витрат

У статті досліджується питання підвищення достовірності оцінки витрат. Доведено, що на неї впливають як ринкові, так і неринкові фактори. Ринкові фактори в основному регламентують склад і рівень окремих елементів витрат. До них належать: нормативно-правові, конкурентні та інфраструктурні. Неринкові фактори встановлюють порядок формування собівартості окремого об'єкта витрат. До них належать: об'єкт оцінки, методи обліку, методи списання запасів при вибутті, методи начислення амортизації, форми та системи оплати праці, база розподілу непрямих витрат, методи оцінки попутної продукції, методи розподілу витрат між окремими продуктами у комплексних виробництвах, послідовність формування собівартості окремих об'єктів витрат.

Ключові слова: достовірність оцінки витрат, ринкові та неринкові фактори, галузеві особливості, коксохімічні підприємства.

Табл.: 4. **Бібл.:** 10.

Ващилін Станіслав Вікторович – фінансовий директор, ПАТ «Запоріжжкокс» (вул. Діагональна, 4, Запоріжжя, 69600, Україна)

E-mail: Stanislav.Vashchilin@zaporozhcoke.com

УДК 657.92

Ващилін С. В. Повышение достоверности оценок расходов

В статье исследуется вопрос повышения достоверности оценки расходов. Доказано, что на нее влияют как рыночные, так и нерыночные факторы. Рыночные факторы в основном регламентируют состав и уровень отдельных элементов расходов. К ним относятся: нормативно-правовые, конкурентные и инфраструктурные. Нерыночные факторы устанавливают порядок формирования себестоимости отдельного объекта расходов. К ним относятся: объект оценки, методы учета, методы списания запасов при выбытии, методы начисления амортизации, формы и системы оплаты труда, база распределения косвенных расходов, методы оценки попутной продукции, методы распределения расходов между отдельными продуктами в комплексных производствах, последовательность формирования себестоимости отдельных объектов расходов.

Ключевые слова: достоверность оценки расходов, рыночные и нерыночные факторы, отраслевые особенности, коксохимические предприятия.

Табл.: 4. **Библ.:** 10.

Ващилін Станіслав Вікторович – фінансовий директор, ПАО «Запоріжжкокс» (вул. Діагональна, 4, Запоріжжя, 69600, Україна)

E-mail: Stanislav.Vashchilin@zaporozhcoke.com

UDC 657.92

Vashchilin S. V. Increase of Authenticity of Assessment of Expenditures

The article studies the issue of increase of authenticity of assessment of expenditures. It proves that both market and non-market factors influence it. Market factors mainly regulate the composition and level of individual expenditure elements. They are: regulatory and legal, competitive and infrastructure. Non-market factors establish the order of formation of cost of an individual expenditure object. They are: object of assessment, accounting methods, methods of writing-off reserves on their retirement, methods of charging depreciation, forms and systems of payment for labour, base of distribution of indirect expenditures, methods of assessment of accompanying products, methods of distribution of expenditures between individual products in complex productions, sequence of formation of cost of individual objects of expenditures.

Key words: authenticity of assessment of expenditures, market and non-market factors, branch specific features, by-product coke plants.

Tabl.: 4. **Bibl.:** 10.

Vashchilin Stanislav V. – Financial Director, PJSC «Zaporizhzhkoks» (vul. Diagonalna, 4, Zaporizhzhya, 69600, Ukraine)

E-mail: Stanislav.Vashchilin@zaporozhcoke.com

Багато дослідників звертають увагу на те, що оцінка витрат необхідна у безлічі ситуацій. Більш того, залежно від мети оцінки, вони можуть бути різними. Так, на існування різних оцінок витрат звертає увагу Г. Колісник: «в основі поняття витрат можуть бути різні за цілями грошові оцінки» [1, с. 135]. Г. Козаченко та Ю. Погорелов звертають увагу на невизначеність витрат, тобто опосередковано припускають наявність різних оцінок витрат [2].

Галузь використання тих чи інших методів оцінки витрат була предметом дослідження багатьох українських та іноземних вчених: Ю. Великий, С. Голов, К. Друри, О. Єфремова, Г. Козаченко, Г. Колісник, Ю. Погорелов, М. Скрипник, К. Хорнгрен, Ж. Фостер, А. Череп та ін. У цих роботах автори використовують оцінку витрат у першу чергу для фіксації господарських операцій. На оцінку як на інструмент управління витратами звертається значно менше уваги.

Обидва призначення оцінки передбачає врахування однієї з головних вимог до оцінки – забезпечення її достовірності, під якою у Концептуальних основах складання та подання фінансових звітів [3] розуміється правдиве подання, превалювання сутності над формою, нейтральність, обачність, повнота. Ці вимоги лягли в основу формування принципів бухгалтерського обліку в міжнародних стандартах і, відповідно, в Україні. Один з головних – принцип обачності, що вимагає застосовувати в бухгалтерському обліку такі методи оцінки, які «повинні запобігати заниженню оцінки зобов'язань та витрат і завищенню оцінки активів і доходів підприємства» [4, стаття 3].

Проблема оцінки витрат має розглядатися у двох аспектах: з точки зору оцінки окремих складових витрат і з точки зору порядку формування собівартості окремого об'єкта витрат.

На думку автора, на достовірність оцінок витрат та їх окремих складових суттєво впливають зовнішні та внутрішні (по відношенню до підприємства) чинники. У процесі оцінки необхідно виділяти та враховувати їх вплив. Під *ринковими (об'єктивними)* факторами слід розуміти ті, які не залежать від підприємства, а визначаються зовнішніми чинниками. *Неринковими (суб'єктивними)* факторами є ті, що складаються внаслідок тих чи інших управлінських рішень підприємства, тієї чи іншої моделі облікової політики. З метою управління необхідно виділити ті складові витрат, рівень яких формується під дією неринкових факторів.

Мета статті – визначення тих складових витрат, якими підприємство має змогу управляти з ціллю підвищення достовірності оцінок.

Теоретично оцінка може складатися під дією тільки ринкових або тільки неринкових факторів. Але, розглядаючи більш детально природу дії того чи іншого фактора, можна помітити, що в кожному окремому випадку вартісний еквівалент того чи іншого ресурсу складається під впливом як тих, так і інших чинників. Тобто, на оцінку одного й того ж ресурсу можуть впливати переважно ринкові, чи переважно неринкові фактори. Так, наприклад, ціна сировини, що придбається на конкурентному ринку, для підприємства-споживача є ринковою (незалежною від підприємства). Але, у тій мірі, в якій підприємство-споживач може впливати на

рівень ринкових цін, у вартісній оцінці буде проявлятися й неринкова складова. Інша ситуація спостерігається, коли сировина придбається у пов'язаної особи (наприклад, одним дочірнім підприємством у іншого, коли обидва входять до складу одного холдингу). Саме розуміння неринкового характеру оцінки в таких випадках пояснює те, що в податковому законодавстві для оцінки окремих операцій широко застосовується інструмент «звичайних цін» [5, ст. 39].

Характеристику ринкових факторів наведено в *табл. 1*.

Таблиця 1

Характеристика ринкових факторів

Група ринкових факторів	Напрямок впливу
Нормативно-правові	1. Визначають методи оцінки окремих видів ресурсів, склад собівартості реалізованої продукції (Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 7, 9, 16 [6 – 8]). 2. Визначають рівень окремих складових витрат (антимонопольне, податкове законодавство та ін.). 3. Регулюють включення до витрат деяких статей (податкове, трудове законодавство та ін.)
Конкурентні: – на ринку продукту підприємства	Регулюють рівень окремих складових витрат
– постачальники	
– споживачі	Опосередковано на рівень витрат
Інфраструктурні: біржові, кредитно-фінансові	Регулюють рівень окремих складових витрат

Як показують дані *табл. 1*, ринкові фактори в основному регламентують склад і рівень окремих елементів витрат. Неринкові фактори, що впливають на достовірність оцінки, встановлюють порядок формування собівартості окремого об'єкта витрат (*табл. 2*). Нормативно-правові акти та методичні рекомендації [9, 10] встановлюють методичні засади формування собівартості, з яких підприємство самостійно обирає ті інструменти, які відповідають встановленим цілям.

Визначення інструментів формування собівартості затверджується в обліковій політиці підприємства та визначає достовірність оцінки витрат. На вибір облікової політики великий вплив чинять галузеві особливості підприємства. У *табл. 3* наведено галузеві особливості коксохімічного підприємства, які формують облікову політику підприємства [10].

Перелічені риси коксохімічного підприємства накладають особливості на формування собівартості окремих об'єктів витрат. Звітом про них є калькуляція виробничої собівартості – табличне представлення витрат у розрізі окремих калькуляційних статей в розрахунку на весь обсяг і на одиницю продукції. Класифікацію факторів достовірності оцінок на ринкові та неринкові для умов коксохімічного підприємства в розрізі калькуляційних статей наведено в *табл. 4*.

Характеристика неринкових факторів

Неринкові фактори	Інструменти
Об'єкт витрат	Продукція, послуга, вид діяльності, переділ
Метод обліку	Нормативний, попередільний, позаказний
Метод оцінки запасів при вибутті	Ідентифікованої собівартості відповідної одиниці запасів; середньозваженої собівартості; собівартості перших за часом надходження запасів (ФІФО); нормативних затрат; ціни продажу
Метод начислення амортизації	Прямолінійний; зменшення залишкової вартості; прискореного зменшення залишкової вартості; кумулятивний; виробничий
Форми та системи оплати праці	Тарифна система: погодинна, відрядна. Безтарифна
База розподілу непрямих витрат	Накладні цехові. Пропорційно: основній заробітній платі основних виробничих робочих; прямим матеріальним витратам; нормо-годинам роботи основного обладнання на одне замовлення. Непрямі загальнозаводські. Пропорційно: вартості переділу; чисельності робітників чи кількості приборів у підрозділах та інш.
Метод оцінки попутної продукції	Ціна можливого використання. Справедлива вартість
Метод розподілу витрат між окремими продуктами у комплексних виробництвах	Шляхом виключення вартості попутної продукції за твердими оцінками. Пропорційно економічно обґрунтованим коефіцієнтам. Комбінований метод.
Послідовність формування собівартості окремих об'єктів витрат	Підприємство самостійно визначає послідовність в залежності від галузевих особливостей

Таблиця 3

Характеристика галузевих особливостей коксохімічного підприємства

Галузеві особливості	Характеристика
Комплексний характер виробництва: з одного виду сировини одночасно в єдиному технологічному процесі виробляється декілька видів продукції	Наявність значної кількості попутної продукції, яка окремо не калькулюється, а оцінюється, виходячи з ціни можливого використання (на самому підприємстві), або виходячи зі справедливої вартості (при її реалізації на сторону)
Застосування попередільного методу обліку витрат: коли кінцева продукція, що виробляється на одній стадії, є напівфабрикатом для іншої	Невизначеність собівартості на одній ланці автоматично «перекладається» на наступну, на якій можуть додаватися власні суб'єктивні оцінки. Таким чином, якщо процес переробки сировини у готову продукцію протікає в декілька стадій, то при оцінці кінцевого результату (товарної продукції) може спостерігатися свого роду мультиплікативний ефект
Існування розгалуженої допоміжної інфраструктури: енергетичні, транспортні, ремонтні підрозділи, які надають послуги як один одному, так і підрозділам основного виробництва	Включення до собівартості продукції вартості послуг допоміжних цехів також може призводити до зниження об'єктивності її розрахунку. Це може відбуватись внаслідок як недостовірності оцінки собівартості робіт (послуг) самих допоміжних цехів, так і внаслідок недосконалої процедури розподілу собівартості допоміжного підрозділу між окремими споживачами його робіт (послуг)
Наявність продуктивних циклів: наприклад, неочищений коксовий газ одержується в коксовому цеху, де він частково використовується як паливо	Наявність складних зв'язків між підрозділами, які взаємно використовують продукцію чи послуги. Різна послідовність формування собівартості окремих об'єктів витрат дає різну ступінь достовірності оцінок

Таблиця 4

Класифікація факторів, що впливають на достовірність оцінок витрат

Стаття калькуляції	Ринкові фактори оцінки	Неринкові фактори оцінки
1	2	3
Сировина, напівфабрикати, основні матеріали	Ціна сировини, що придбається на конкурентному ринку	Ціна сировини, що придбається у пов'язаної особи
Незавершене виробництво	Відсутні	Метод оцінки: за ціною сировини, з урахуванням ступеню готовності, за собівартістю готової продукції

1	2	3
Зворотні відходи (-)	Відсутні	Метод оцінки: за ціною можливого використання, за ціною реалізації
Паливо на технологічні цілі власного виробництва (очищений коксовий газ)	Відсутні	Оцінка сировинної складової (неочищеного коксового газу), яка є попутною продукцією процесу коксування
Паливо на технологічні цілі покупне	Ціна палива, що придбається на конкурентному ринку	Відсутні
Електро- та теплоенергія на технологічні цілі власного виробництва	Відсутні	Оцінка паливної складової (неочищеного коксового газу), яка є попутною продукцією процесу коксування
Електро- та теплоенергія на технологічні цілі покупна	Ціна, яка встановлюється Національною комісією з регулювання електроенергії	Відсутні
Технічна вода на технологічні цілі	Ціна, яка встановлюється підприємством, що надає послуги з водопостачання	Відсутні
Основна та додаткова заробітна плата виробничих робітників, інші заохочувальні та компенсаційні виплати	Перелік доплат та надбавок, що встановлені законодавством	Додаткові умови оплати праці, що встановлені у колективному договорі
Відрахування на соціальні заходи	Законодавче встановлений рівень відрахувань	Рівень основної та додаткової заробітної плати
Амортизація основних засобів і нематеріальних активів	Метод нарахування амортизації	Встановлений строк корисної експлуатації; метод нарахування амортизації
<i>Витрати на ремонт та утримання основних засобів:</i>		
- допоміжні матеріали та запасні частини	Ціна, за якою вони придбаються у незалежних підприємств	Ціна, за якою вони придбаються у пов'язаних осіб
- послуги власних ремонтних підрозділів	Відсутні	Методи оцінки собівартості замовлення на ремонт; методи розподілу накладних витрат між окремими замовленнями
- послуги сторонніх організацій	Вартість послуг незалежних підприємств	Вартість послуг пов'язаних осіб
Попутна продукція (-)	Відсутні	Метод оцінки: за ціною можливого використання, за ціною реалізації

Аналіз показав, що за винятком витрат на паливо та енергетичні ресурси, неринкові фактори впливають на достовірність оцінки витрат по всіх статтях.

ВИСНОВКИ

Таким чином, обираючи той чи інший метод оцінки за окремою статтею калькуляції, підприємство має змогу управляти достовірністю оцінки витрат і собівартості окремих видів продуктів. Урахування достовірності оцінок дозволяє приймати більш обґрунтовані управлінські рішення. ■

ЛІТЕРАТУРА

1. Колісник Г. М. Економічна сутність і класифікація витрат у зв'язку з узагальненням на рахунках бухгалтерського обліку / Г. М. Колісник // Науковий вісник Ужгородського університету. Економіка. – 2010. – Вип. 29. – Ч. 1. – С. 132 – 140.
2. Козаченко Г. В. Удосконалення класифікації витрат підприємства / Г. В. Козаченко, Ю. С. Погорелов // Вісник економічної науки України. – 2008. – № 2. – С. 81 – 85.
3. Міжнародні стандарти фінансової звітності. 1 частина. – К. : ПП. «Видавництво «Фенікс». – 2005 – 1278 с.

4. Закон України від 16.07.1999 р. № 996-IV «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» // Офіційний вісник України. – 1999. – № 33. – ст. 1706.

5. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755-VI. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>

6. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби». Затверджено наказом Міністерства фінансів України від 27.04. 2000 р. № 92. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0288-00>

7. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 «Запаси». Затверджено наказом Міністерства фінансів України від 20.10. 1999 р. № 246. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0751-99>

8. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати». Затверджено наказом Міністерства фінансів України від 31.12. 1999 р. № 318 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00>

9. Методичні рекомендації з формування собівартості продукції (робіт, послуг) у промисловості. Затверджені наказом Міністерства промислової політики України від 9 липня 2007 р. № 373.

10. Справочник коксохіміка. Том 6 // Економіка и организация коксохимического производства. – Харьков : ИД «ИНЖЭК». – 2010. – 320 с.

REFERENCES

Kolisnyk, H. M. "Ekonomichna sutnist i klasyfikatsiia vytrat u zv'iazku z uzahalnenniam na rakhunkakh bukhhalterskoho obliku" [The economic nature and classification of costs in connection with the generalization on accounts]. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho universytetu. Ekonomika*, vol. 1, no. 29 (2010): 132-140.

Kozachenko, H. V., and Pohorielov, Yu. S. "Udoskonalennia klasyfikatsii vytrat pidpriemstva" [Improving the classification of costs]. *Visnyk ekonomichnoi nauky Ukrainy*, no. 2 (2008): 81-85.

[Legal Act of Ukraine] (1999).

[Legal Act of Ukraine] (2010). <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.

[Legal Act of Ukraine] (2000). <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0288-00>.

[Legal Act of Ukraine] (1999). <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0751-99>.

[Legal Act of Ukraine] (1999). <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00>.

[Legal Act of Ukraine] (2007).

Mizhnarodni standarty finansovoi zvitnosti [International Financial Reporting Standards]. Kyiv: Feniks, 2005.

Spravochnik koksokhimika [Directory koksohimiki]. Khar'kov: Inzhnek, 2010.

УДК 675.41:330.145

МОДЕЛЮВАННЯ КРУГООБІГУ КАПІТАЛУ ДЛЯ ПОТРЕБ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ

КАМІНСЬКА Т. Г.

УДК 675.41:330.145

Камінська Т. Г. Моделювання кругообігу капіталу для потреб бухгалтерського обліку

У статті запропоновано комплексну математичну модель кругообігу капіталу підприємства з урахуванням фактора часу. Проведено аналіз досліджень і публікацій з даної тематики вітчизняних і зарубіжних вчених. У побудованій моделі використовуються диференціальні залежності між досліджуваними показниками. Наведено рішення диференціального рівняння залежності капіталу від часу при різному рівні інвестицій у капітал. У моделі враховано можливість спрямування частини прибутку на інвестування в засоби виробництва. Як приклад ефективності використання капіталу розглядаються основні засоби, кількість робітників і обсяг виробництва аграрного сектора економіки України. Показано, що реальне зростання виробництва (3% на рік) пояснюється реструктуризацією виробництва, пов'язаною зі зменшенням кількості робітників. Саме процес реструктуризації забезпечує зростання обсягу виробництва. Щодо основних засобів, то їх внесок хоч і позитивний, але не суттєвий, що пояснюється відсутністю систематичної амортизації зношених і морально застарілих засобів виробництва.

Ключові слова: бухгалтерський облік, моделювання, кругообіг капіталу, інвестиції, амортизація, інновації.

Рис.: 5. **Табл.:** 4. **Формул:** 15. **Бібл.:** 15.

Камінська Тетяна Григорівна – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри обліку та аудиту, Національний університет біоресурсів і природокористування України (вул. Героїв Оборони, 15., Київ, 03041, Україна)

E-mail: ktg8@yandex.ru

УДК 675.41:330.145

Каминская Т. Г. Моделирование кругооборота капитала для применения в бухгалтерском учете

В статье предложена комплексная математическая модель кругооборота капитала предприятия с учетом фактора времени. Проведен анализ исследований и публикаций по данной тематике отечественных и зарубежных ученых. В построенной модели используются дифференциальные зависимости между исследуемыми показателями. Приведено решение дифференциального уравнения зависимости капитала от времени при разном уровне инвестиций в капитал. В модели учтена возможность направления части прибыли на инвестирование в средства производства. В качестве примера эффективности использования капитала рассматриваются основные средства, количество рабочих и объем производства аграрного сектора экономики Украины. Показано, что реальный рост производства (3% в год) объясняется реструктуризацией производства, связанной с уменьшением количества рабочих. Именно процесс реструктуризации обеспечивает рост объема производства. Что касается основных фондов, то их вклад хоть и положительный, но не существенный, что объясняется отсутствием систематической амортизации изношенных и морально устаревших средств производства.

Ключевые слова: бухгалтерский учет, моделирование, кругооборот капитала, инвестиции, амортизация, инновации.

Рис.: 5. **Табл.:** 4. **Формул:** 15. **Библ.:** 15.

Каминская Татьяна Григорьевна – кандидат экономических наук, доцент, доцент кафедры бухгалтерского учета и аудита, Национальный университет биоресурсов и природопользования Украины (ул. Героев Оборони, 15., Киев, 03041, Украина)

E-mail: ktg8@yandex.ru

UDC 675.41:330.145

Kaminskaya T. G. Modelling Capital Turnover for Application in Accounting

The article offers a complex mathematical model of an enterprise capital turnover with consideration of the time factor. It conducts analysis of studies and publications of domestic and foreign scientists on this subject. It uses differential dependencies between the studied indicators in the built model. It provides a decision of the differential equation of dependence of the capital on time at different levels of investments into equity. The model takes into consideration a possibility of investing a part of profit into means of production. The article considers fixed assets, number of employees and volume of production of the agrarian sector of Ukrainian economy as an example of effectiveness of the use of capital. It shows that the real growth of production (3% per annum) is explained by restructuring of production connected with reduction of a number of employees. Namely the process of restructuring ensures growth of the volume of production. As regards fixed assets, their contribution is positive but insignificant, which is explained by the absence of systematic depreciation of worn-out and outmoded means of production.

Key words: accounting, modelling, capital turnover, investments, depreciation, innovations.

Pic.: 5. **Tabl.:** 4. **Formulae:** 15. **Bibl.:** 15.

Kaminskaya Tatyana G. – Candidate of Sciences (Economics), Associate Professor, Associate Professor of the Department of Accounting and Auditing, National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine (vul. Geroiv Oborony, 15., Kyiv, 03041, Ukraine)

E-mail: ktg8@yandex.ru